

STICHTING

TerraVitalis

STICHTING TERRA VITALIS

De jaarrekening 2008

INHOUDSOPGAVE

1	Bestuursverslag	3
2	Verslag raad van toezicht	11
3	Jaarrekening 2008	12
3.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2008	13
3.2	Geconsolideerde exploitatierekening over 2008	15
3.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2008	16
3.4	Toelichting	17
3.4.1	Toelichting algemeen	17
3.4.2	Toelichting op de geconsolideerde balans	23
3.4.3	Toelichting op de geconsolideerde exploitatierekening	30
3.5	Enkelvoudige balans per 31 december 2008	33
3.6	Enkelvoudige exploitatierekening over 2008	35
3.7	Toelichting enkelvoudige balans en enkelvoudige exploitatierekening	36
4	Overige gegevens	38
4.1	Gebeurtenissen na balansdatum	38
4.2	Accountantsverklaring	39
	Totaal aantal pagina's in dit rapport	40

1 Bestuursverslag

Algemeen

Het verslagjaar 2008 is in veel opzichten te bestempelen als uitzonderlijk en richtinggevend voor de toekomst. In algemene zin kwam, na de jaren van exponentiële groei, wereldwijd de economie abrupt tot stilstand en ontstond een crisissituatie. De financiële wereld en meer specifiek het bankwezen, verloor vorig jaar haar glans; het werd aangewezen als grote boosdoener. Forse kritiek was en is er ook op de overheden en toezichthouders, hetgeen geleid heeft tot meer regelgeving en verzwaard toezicht.

Meer in het bijzonder was het voor Terra Vitalis een ingrijpend en toekomst bepalend jaar doordat de aan ons verbonden verkooporganisaties, Terra Vitalis International B.V. (TVI) en People Buy More Green B.V. (PBMG) eerst stopten met functioneren en later in het jaar failliet werden verklaard. Onder andere in het Jaarverslag 2007 is daar al melding van gemaakt. De onmin tussen de aandeelhouders in genoemde BV's, maakte deze stuurloos, zorgde voor veel negatieve publiciteit en leidde uiteindelijk tot de deconfiture van deze vennootschappen. De omzetsdaling over 2008 bij de Stichting en het niet hebben kunnen realiseren van alle voor 2008 gestelde doelen waren het gevolg daarvan. De voorziening die wij als Stichting Terra Vitalis (STV) hebben moeten nemen vanwege de uitstaande vordering op de genoemde vennootschappen is in de cijfers over 2007 verwerkt. Ondanks de veel lagere omzet dan geprognosticeerd hebben we mede door het in de hand houden van de kosten, het jaar weten af te sluiten met een bescheiden positief resultaat.

Na alle veranderingen in de twee voorgaande jaren stonden de doelstellingen voor 2008 in het teken van consolidatie, continuïteit en het creëren van nieuwe markten. Ondanks de bijzondere aandacht die de hierboven beschreven zaken hebben gevraagd van het bestuur en medewerkers, is het nodige bereikt.

Zo zijn met de Raad van Toezicht de toezichtafspraken verder verfijnd ter vergroting van de transparantie en het werken in lijn met de Code Tabaksblat. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht een tweede bestuurder benoemd, waardoor de slagkracht is vergroot en wederom invulling gegeven kan worden aan het vier-ogenprincipe. Hiermee kwam een einde aan de periode van eenhoofdig bestuur. Tevens is een nieuwe bestuursvoorzitter gevonden, die op 1 januari 2009 in dienst is getreden.

Om de lacune op te vullen die was ontstaan na het wegvallen van PBMG en om te kunnen blijven voldoen aan onze zorgplicht richting onze participanten is na de zomer, samen met drie sleutelfiguren uit PBMG, de verkooporganisatie Global Marketing Solutions B.V. (GMS) opgericht. De Stichting heeft een 35% belang genomen in deze vennootschap.

Samen met Form Support B.V., een gespecialiseerde onderneming op het gebied van waarderen van teakplantages, is door onze bosbouwkundig ingenieur de waarde van de Participaties Terra Vitalis opnieuw bepaald. Het resultaat van deze waardebepaling is als rapport op onze website te vinden. Met Brinkman y Asociados Reforestadores de Centro America (Barca), één de plantagebedrijven waarmee wij samenwerken, zijn de mogelijkheden van uitbreiding van onze activiteiten naar Panama onderzocht. Het resultaat daarvan is dat wij naar verwachting in 2009 daar samen met Barca van start zullen gaan. Tot slot is de bezetting van onze vestiging in San

Terra Vitalis

José, Costa Rica, geoptimaliseerd met het aantrekken van een eigen juriste, die onze organisatie al bijzonder goed kent.

De plannen om de liquiditeit van de participaties te verbeteren en daarmee de verhandelbaarheid te vereenvoudigen zijn vooralsnog gestrand, in het bijzonder door de onrust naar aanleiding van het faillissement van de eerder genoemde BV's en het sterk verslechterende beleggersklimaat. Dit onderwerp staat voor 2009 hoog op de agenda van het bestuur van STV.

Marktontwikkelingen en – positie

De markt voor teakhoutinvesteringen in Nederland is sterk veranderd als gevolg van het feit dat slechts een beperkt aantal aanbieders in 2007 een vergunning heeft ontvangen van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Enerzijds is deze markt transparanter en professioneler geworden met concreet inzicht in de feitelijke groei van de bomen op de plantages en een heldere waardebeoordelingen. Anderzijds hebben de vele negatieve berichten in de media over deze markt in het algemeen en diverse aanbieders in het bijzonder, en het sterk verslechterde economische klimaat zichtbaar hun sporen nagelaten. Door de van overheidswege gestimuleerde vraag naar gecultiveerd en gecertificeerd hardhout – een gevolg van het verbod op het kappen niet-gecertificeerd hout - mag teakhout zich verheugen in een nog steeds toenemende belangstelling. De groeiende vraag naar kwalitatief hoogwaardig en FSC - goedgekeurd teakhout zorgt tevens voor een opwaartse prijsdruk. De ontwikkeling van teakplantages en de groei van de teakbomen laten zich niet beïnvloeden door de financiële crisis waarin we ons nu bevinden. De onevenwichtige verhouding tussen vraag en aanbod van FSC - goedgekeurd teakhout zorgt overigens al jaren voor een positieve prijsontwikkeling van dit product en daarmee in toenemende mate voor een economische grondslag voor een investering in Teakplantages. Het wereldwijd groeiend milieubewustzijn met een toenemende noodzaak om de oerbossen te behouden en alternatieven te benutten krijgt een extra impuls nu ook een grote consument als de Verenigde Staten van Amerika zich lijkt aan te sluiten. De vooruitzichten zijn door deze ontwikkelingen onveranderd goed.

De positie die Terra Vitalis inneemt in de markt voor teakhoutinvesteringen is onverminderd goed. Onze specialistische bosbouwkundige- en marktkennis hebben inmiddels geleid tot het opzetten van een internationaal platform dat wil komen tot eenduidige waardering van teakopstanden en het structureren van de aanbodzijde van de markt. Dit om tegenwicht te geven aan de thans nog sterk door enkele houthandelaren gedomineerde kopersmarkt.

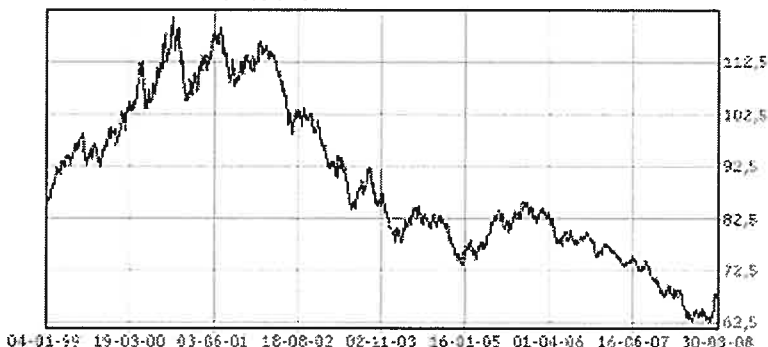
Risico's

Een investering in een teakplantage, geeft uitzicht op een mooi rendement, maar is niet zonder risico. Ons prospectus maakt daar nadrukkelijk melding van. Allereerst is er de investeringsperiode van 20 jaar en door het ontbreken van een reguliere markt voor teakparticipaties is er een matige liquiditeit van dit product. Een ander risico element dat in dit verslag niet onvermeld mag blijven is het valutarisico. De aankoop van de gronden, de aanleg en het onderhoud van de plantages evenals de verkoopopbrengst van het teakhout worden afgerekend in US Dollars. De Euro – US Dollarkoers heeft in de afgelopen 10 jaar forse schommelingen ondergaan. Onderstaande grafiek maakt dit inzichtelijk.

Terra Vitalis

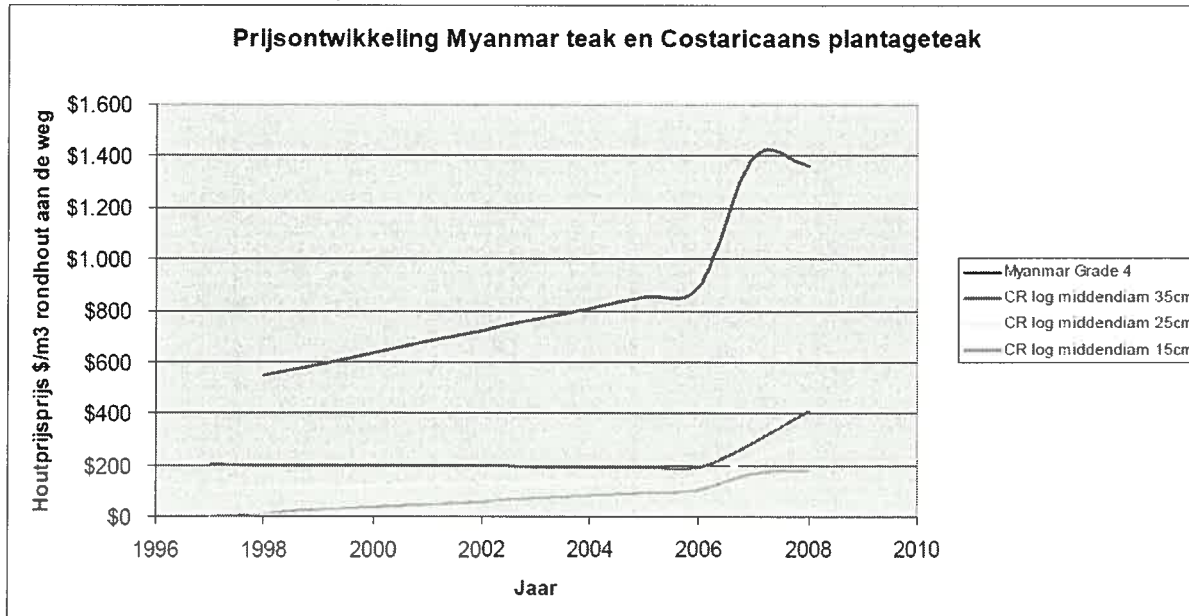
US Dollar – Euro koers

Ons beleid is er op gericht om ingelegde middelen direct af te dekken tegen de dan geldende US Dollarkoers. Toekomstige kapopbrengsten worden echter niet afgedekt. Dit zou onacceptabel veel kosten veroorzaken en daarmee toekomstige opbrengsten op voorhand negatief kunnen beïnvloeden.

Tot slot zijn er de natuurlijke invloeden op het volume en de onzekere ontwikkeling van de houtprijs als bepalende opbrengstfactor, die risico's met zich brengen. Vooralsnog vertoont de prijs van teakhout een duidelijke opgaande lijn.

Grafiek Houtprijsontwikkeling

Houtprijsontwikkeling van Costaricaans plantageteak 1997 t/m 2008. De ontwikkeling van middendiameter 35 cm. volgt een gemiddelde jaarlijkse stijging van 6,7%.

Bronnen: SGS 1997, Braice & Miller 2006, 2007, 2008.

1^e tussenkap Concho I

In augustus 2008 heeft de 1^e commerciële tussenkap in het bestaan van Terra Vitalis plaatsgevonden en in november hebben de investeerders in Farm Concho I daaruit een uitkering

Terra Vitalis

ontvangen. Concho I is een Farm uit 1996, die niet volgens Terra Vitalis criteria is aangelegd. Deze Farm is aangekocht op een moment dat de bomen al vijf oud waren. Doordat vanuit een ander regime is aangelegd, staan er op de plantages van deze Farm minder bomen. Ons bosbouwkundig team heeft in samenspraak met Coillte en het plantagebedrijf besloten om deze 1^e commerciële tussenkap zodanig uit te voeren, dat voor de eindkap op het juiste aantal bomen wordt uit gekomen. Voor deze 1^e tussenkap betekent dit in een aantal plots slechts een beperkt aantal bomen is gekapt, hetgeen de opbrengst van de tussenkap die nu heeft plaatsgevonden, uiteraard negatief heeft beïnvloed, maar deze politiek zal naar verwachting wel positief doorwerken op het uiteindelijk te behalen resultaat.

Het plantagebedrijf Expomaderas heeft, specifiek voor deze 1^e tussenkap van Concho I een compensatie betaling gedaan, voor het gemis aan houtopbrengst. Per saldo heeft elke investeerder in Concho I zowel de specifieke opbrengst van zijn/haar plot, als een evenredig deel van deze compensatie ontvangen. Daarmee heeft een deel van onze participanten het eerste rendement uit hun investering ontvangen.

Bosbouwkundige ontwikkelingen

Het bosbouwkundig team van Terra Vitalis heeft in 2008 concrete stappen gezet om samen met andere aanbieders van Latijns Amerikaans teakhout de positie op de houtmarkt te versterken. Het doel is de markt transparanter te maken waardoor een eerlijke prijsvorming kan plaatsvinden. Naar verwachting van Terra Vitalis zal deze ontwikkeling uiteindelijk leiden tot een hogere opbrengst voor het teakhout.

Mede door de ervaringen en de contacten met andere aanbieders van teakhout is Terra Vitalis in staat geweest het teakhout van de eerste tussenkap op Concho I voor een zeer aantrekkelijke prijs te verkopen. Een andere belangrijke ontwikkeling vloeit voort uit het voortschrijdende inzicht bij ons bosbouwkundig team in de voor een optimale kweek van teakbomen benodigde bodemsamenstelling. Door gedegen bestudering van de verschillen in volumeproductie en de verschillen in samenstelling van de plantagegronden heeft ons team een aantal belangrijke adviezen kunnen geven met betrekking de bodemselectie. Hierdoor zal Terra Vitalis beter in staat zijn de juiste locaties te selecteren en neemt de kans op het realiseren van doelvolumes sterk toe. De uitbreiding van het bosbouwkundig team in Costa Rica heeft ertoe geleid dat controles konden worden geïntensifieerd en de continuïteit beter is gewaarborgd.

Trustee

Het trustkantoor van Banco National de Costa Rica, waarvan sinds begin 2007 gebruik wordt gemaakt, voldoet ruimschoots aan de gestelde eisen en heeft bewezen een goede opvolger te zijn van Price Waterhouse Coopers Trust Consultants. Banco Nacional de Costa Rica, is als Staatsbank conservatief gefinancierd en is naar men ons heeft meegedeeld niet geraakt door de kredietcrisis. Met betrekking tot het beheer van de onderhoudsgelden en de wijze waarop het beheer en de controles worden uitgevoerd zijn in twee afzonderlijke overeenkomsten alle afspraken vastgelegd tussen de Stichting, Banco Nacional en de beide plantagebedrijven Barca en Expomaderas. Controle op het beheer van de onderhoudsgelden wordt uitgevoerd door de lokale medewerkers van Ernst & Young, onder auspiciën van onze Nederlandse accountant.

Terra Vitalis

Terra Vitalis Costa Rica S.A.

In het eerste volle jaar van haar bestaan heeft Terra Vitalis Costa Rica S.A. (TVCR) op meerdere fronten haar bestaansrecht aangetoond. Inmiddels is de bezetting uitgebreid tot drie bosbouwkundige auditoren, een bedrijfsjuriste en een office manager. Dit maakt het mogelijk om TVCR, onder toezicht van de Stichting, als volwaardig lokale vertegenwoordiger van de Stichting te laten functioneren. Deze directe vertegenwoordiging ter plekke heeft haar waarde inmiddels bewezen en leidt per saldo tot betere prestaties en kostenreductie.

Naast de doorlopende controle op de aanleg en het onderhoud van de plantages door het team van TVCR worden periodiek audits uitgevoerd door een verificatieteam onder leiding van Coillte. De eerste resultaten van deze werkwijze hebben de waarde van de nieuwe structuur ruimschoots bewezen.

Bezetting en samenstelling van het bestuur

Na het vertrek van een aantal medewerkers als gevolg van de veranderingen in de organisatie in 2006 en 2007, hebben in 2008 geen noemenswaardige mutaties meer plaatsgevonden. Wel is zoals hierboven vermeld de bezetting van TVCR uitgebreid en is het bestuur weer op sterkte gebracht met een tweede bestuurder; de heer drs. W.A. baron Schimmelpenninck van der Oije. In het belang voor de continuïteit, is in het afgelopen jaar door de Raad van Toezicht en het bestuur tevens gezocht naar een opvolger voor de interim bestuurder. Deze is gevonden in de persoon van de heer drs J.A. van Dalen. De heer van Dalen is op in januari 2009 in dienst getreden van Stichting Terra Vitalis. Na een gedegen inwerkperiode heeft hij per 1 maart 2009 de bestuurstaken overgenomen van de interim bestuursvoorzitter, de heer E.J. van Toor.

Externe invloeden

Zoals in de inleiding is vermeld is het resultaat over 2008 in belangrijke mate beïnvloed door het gemis aan omzet gedurende de periode dat de verkooporganisatie niet meer functioneerde en wij nog geen nieuwe verkoop- en after-sales structuur konden neerzetten. Alles bij elkaar heeft dit ongeveer zes maanden aan omzeterderving veroorzaakt. Zie hiervoor ook het verslag over 2007.

Weerstandsvermogen

STV heeft geen winstoogmerk, maar heeft wel als beleid het aanhouden van een adequaat buffervermogen om onverwachte ontwikkelingen op te kunnen vangen. Voor 2008 was vooraf een toename van deze buffer geprognosticeerd. Door het faillissement van de vennootschappen die nog een aanzienlijke schuld hadden bij STV, is de liquiditeit afgenomen. Het weerstandsvermogen blijft zodoende gering. Het positieve bedrijfsresultaat en de vrijval van enkele reserveringen zorgen voor een geringe toename van het eigen vermogen. Deze vrijval van reserveringen is een vervolg op in 2007, met de accountant gemaakte afspraken op basis van huidige regelgeving, nieuwe inzichten en schattingen gemaakt na de herziene waarderinggrondslagen in 2006.

Terra Vitalis

De onderhandelingen met de plantagebedrijven over een gedeeld eigendom van de gronden bevinden zich in het laatste stadium. Deze afspraak zal een positief effect hebben op het weerstandsvermogen van STV. Aangezien de afspraken nog niet zijn geformaliseerd in een definitieve overeenkomst wordt hiermee in de jaarrekening 2008 nog geen rekening gehouden.

Automatisering

ICT is voor vele organisaties in de huidige tijd een bedrijfskritisch onderdeel, waarin doorlopend moet worden geïnvesteerd om up to date te blijven. We doen dat zowel met onze eigen mensen als met ondersteuning van externe deskundigen. In de loop van het verslagjaar is het project afgerond voor het digitaliseren van alle klantendossiers. Dit maakt het mogelijk de participantenadministratie flexibeler en toegankelijker te maken en zodoende naar een hoger niveau te tillen. Door het gebruik van Citrix kan zowel in Nederland als in Costa Rica in dezelfde IT-omgeving worden gewerkt. Dit bespaart veel onnodig werk en zorgt voor kostenreductie. Verder zijn de beveiliging en de back-up procedures verbeterd en zijn de centrale servers ondergebracht bij een daarin gespecialiseerd bedrijf.

In 2008 is onze website vernieuwd en is de informatievoorziening verder in lijn gebracht met de nieuwe wet- en regelgeving. De wens om een klantenportal op de website te creëren is nog niet gerealiseerd, mede doordat deze actie was ondergebracht bij PBMG. Het blijft echter ons doel om onze participanten via onze website toegang te geven tot de eigen data en informatie over de plantage waarin door hen is geïnvesteerd. Dit project is eind 2008 opgepakt door een nieuwe projectgroep en naar verwachting zal dit in de loop in 2009 worden afgerond.

Social Fund

Van iedere participatie wordt een bijdrage gestort in het Social Fund dat wij samen beheren met de plantagebedrijven Expomaderas en Barca. Doel is om deze financiële middelen aan te wenden om de lokale bevolking te helpen met het verbeteren van de levensstandaard. In 2008 zijn een aantal verbeteringen aangebracht in de met onze hulp opgezette school. Verder zijn er geen nieuwe projecten uitgevoerd; er liggen een aantal voorstellen gereed voor 2009.

Verwachtingen

In 2009 zal een begin worden gemaakt met het betreden van nieuwe afzetmarkten buiten Nederland voor de producten van Terra Vitalis. Een eerste verkenning heeft opgeleverd dat België en Duitsland goede kandidaten lijken te zijn. Voornamelijk voor de ter wederverkoop aangeboden participaties lijken deze buurlanden zeer geschikt. Hiermee streven wij naar vergroting van de liquiditeit en verhandelbaarheid van ons product. Daarnaast zal 2009 in het teken staan van evaluatie van onze huidige structuur en productaanbod. De ontwikkelingen op de financiële markten, de consequenties daarvan op het financiële toezicht evenals de economische ontwikkeling in Nederland vergen een vrijwel continu proces van evaluatie en reflectie. Dat betreft ook de jaarlijkse contributieheffing door de AFM: het lijkt er op, dat de AFM kosten van toezicht op niet-vergunninghouders verhaalt op de vergunninghoudende aanbieders en beheerders

TerraVitalis

van beleggingsobjecten en derhalve niet het principe van “de vervuiler betaalt” toepast. Het toezicht op de aanbieders en beheerders van beleggingsobjecten door de AFM, behelst geen vrijbrief aan de toezichthouder om de contributie voor dit toezicht te verhalen op slechts enkele partijen. Hierover wordt o.m. met AFM en aanbieders en beheerders van beleggingsobjecten gesproken, teneinde daarmee investeerders niet te belasten.

Door tegenvallende verkopen in 2009 komt het rendement van STV onder druk te staan. Ondanks de tegenvallende verkopen in 2009 zijn gezien de liquiditeitspositie geen directe liquiditeitsproblemen te verwachten in relatie tot bestaande participanten.

Ten opzichte van 2008 worden in 2009 geen wezenlijke veranderingen in de personeels aantallen verwacht.

Aanpassing verkoopproces

In de loop van 2009 is STV geconfronteerd met een andere visie van de AFM op de uitleg van de activiteiten van STV en GMS met betrekking tot het verkoopproces. Dit heeft onduidelijkheid opgeleverd voor zowel STV alsmede GMS. Als gevolg hiervan hebben STV en GMS besloten het verkoopproces aan te passen in afstemming met de AFM. Het proces van afstemming heeft een negatieve invloed gehad op de verkoopactiviteiten door GMS en daarmee op het resultaat van de beide entiteiten. De belangen van de participanten worden hierdoor niet wezenlijk beïnvloed.

TerraVitalis

Tot slot

We hebben een prachtig product en de groei van onze teakbomen laat zich niet beïnvloeden door de economische crisis. De gekozen structuur heeft haar kracht bewezen en ondanks het verlies door het faillissement van de verkooporganisatie zijn een belangrijk deel van de voor 2008 gestelde doelen behaald. De loyaliteit van de medewerkers, zowel bij de stichting als bij de nieuwe verkooporganisatie was en is zeer groot en de steun die wij in de afgelopen periode hebben ondervonden van onze participanten is buitengewoon. Het in ons getoonde vertrouwen heeft ons enorm geholpen en is een belangrijke motivatie om door te gaan op de ingeslagen weg.

Bestuur Stichting Terra Vitalis

Oosterhout, 14 september 2009

w.g. Drs. W.A. Schimmelpenninck van der Oije.

w.g. Drs. J.A. van Dalen.

2 Verslag raad van toezicht

Wij presenteren u de jaarrekening 2008 van Stichting Terra Vitalis die is opgesteld door het Bestuur van Stichting Terra Vitalis en is gecontroleerd door Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP heeft een goedkeurende accountantsverklaring afgegeven. Voor de tekst van de accountantsverklaring verwijzen wij naar bladzijde 33 van dit rapport.

De Raad van Toezicht heeft de jaarrekening op 14 september 2009 goedgekeurd en hierbij het bestuur van de Stichting decharge verleend over het boekjaar 2008.

In het boekjaar 2008 is de Raad van Toezicht periodiek met het Bestuur van de stichting in overleg getreden. De volgende onderwerpen zijn hierbij ondermeer behandeld:

- Voortgang en kwartaalrapportage;
- Faillissement PBMG B.V. en Terra Vitalis International B.V.;
- Aangaan relatie met nieuwe verkooporganisatie Global Marketing Solutions B.V.;
- Herstructurering van de Trusts en relatie met Banco Nacional de Costa Rica;
- Continuïteit op de korte en (middel)lange termijn in relatie tot aanwezige reserves en trustvermogen;
- Waardebepaling door bureau FORM Support B.V. en waardeontwikkeling van de certificaten van participaties;
- Relatie met de twee plantagebedrijven Expomaderas SA en Barca SA;
- Bosbouwkundige ontwikkelingen en de 1° commerciële kap op Concho I;
- Samenstelling van het bestuur en het rooster van toe- en aftreden. De Raad van Toezicht is op zoek naar een vervanger voor de heer Eijrond die zal aftreden per ultimo 2009 vanwege het verlopen van zijn termijn.

De Raad van Toezicht is door het Bestuur over alle belangrijke ontwikkelingen binnen de Stichting adequaat geïnformeerd.

De Raad van Toezicht bedankt het Bestuur en de personeelsleden van de Stichting voor hun inzet.

Utrecht, 14 september 2009

Raad van Toezicht:

w.g. Prof. mr. K.L.H. van Mens

w.g. C.M.M. Eijrond

TerraVitalis

---

3 Jaarrekening 2008

Terra Vitalis

3.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2008

(na voorgestelde bestemming van het exploitatieresultaat)

A c t i v a

	2008		2007	
	€	€	€	€
Vaste activa				
Materiële vaste activa				
Andere vaste bedrijfsmiddelen	198.176		214.273	
Gronden / plantage	1.111.230		–	
		1.309.406		214.273
Financiële vaste activa				
Leningen u/g aan gelieerde ondernemingen	–		210.000	
Deelnemingen	13.995		–	
Hectares / kaprechten	1.318.498		489.052	
		1.332.493		699.052
Vlottende activa				
Vorderingen en overlopende activa				
Belastingen en premies sociale verzekeringen	152.702		274.819	
Vorderingen op gelieerde ondernemingen	63.700		488.697	
Overlopende activa	154.568		641.416	
		370.970		1.404.932
Effecten		3.226.670		2.137.681
Liquide middelen		3.047.144		6.409.301
Totaal activa		<u>9.286.683</u>		<u>10.865.239</u>

Terra Vitalis

	2008		2007	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Kapitaal	–		–	
Bestemmingsreserve onderhoud plantages	112.687		91.542	
Overige reserves	30.083		34.663	
		142.770		126.205
Kortlopende schulden en overlopende passiva				
Crediteuren	270.975		390.335	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	16.497		27.086	
Overige kortlopende schulden	–		333.065	
Overlopende passiva	8.856.441		9.988.548	
		9.143.913		10.739.034
Totaal passiva		<u>9.286.683</u>		<u>10.865.239</u>

Terra Vitalis

3.2 Geconsolideerde exploitatierekening over 2008

	2008		2007	
	€	€	€	€
Netto-ontvangsten		5.464.083		13.054.361
Mutatie reserveringen		1.761.721		3.342.979
Netto-omzet		7.225.804		16.397.340
Overige opbrengsten		14.496		3.862
		<u>7.240.300</u>		<u>16.401.202</u>
Kosten plantages en onderhoudsgelden	3.210.612		7.729.624	
Kosten uitbesteed werk	2.165.045		5.585.255	
Lonen en salarissen	239.863		428.386	
Sociale lasten	49.737		74.537	
Afschrijvingen	57.796		47.978	
Voorziening vordering	–		722.237	
Overige bedrijfskosten	1.733.644		2.093.803	
Som der kosten		<u>7.456.697</u>		<u>16.681.820</u>
Exploitatieresultaat voor financiële baten en lasten en voor belastingen		(216.397)		(280.618)
Financiële baten en lasten		228.535		314.663
Exploitatieresultaat voor belastingen		12.138		34.045
Belastingen		(3.268)		(7.593)
Resultaat deelnemingen		7.695		–
Exploitatieresultaat na belastingen		<u>16.565</u>		<u>26.452</u>

Terra Vitalis

3.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2008

(in duizenden euro's)	2008	2007
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat voor financiële baten en lasten en voor belastingen	(193)	(281)
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	58	48
Voorziening voor verstrekte leningen en vorderingen	-	722
Veranderingen in werkkapitaal:		
Afname (toename) vorderingen en overlopende activa	270	3.722
Toename (afname) crediteuren	(119)	(66)
Afname belastingen en sociale premies	108	431
Toename (afname) kortlopende schulden en Overlopende passiva	(1.465)	(3.812)
	(1.206)	275
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	(1.341)	764
Financiële baten minus lasten	205	315
Winstbelasting	-	-
	205	315
Kasstroom uit operationele activiteiten	(1.136)	1.079
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringsactiviteiten in financiële vaste activa	(194)	(1.449)
Desinvesteringen in financiële vaste activa	210	418
Investeringsactiviteiten in materiële vaste activa	(1.213)	(84)
Desinvesteringen in materiële vaste activa	60	-
Investeringsactiviteiten in effecten	(1.089)	(2.138)
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	(2.226)	(3.253)
Toename (afname) geldmiddelen	(3.362)	(2.174)

Terra Vitalis

3.4 Toelichting

3.4.1 Toelichting algemeen

Algemeen

De in dit rapport gepresenteerde cijfers hebben betrekking op de jaarrekening 2008 van Stichting Terra Vitalis. In deze jaarrekening zijn ook de aan de trusts Terra Vitalis-Barca-Banco National Trust en Terra Vitalis-Expomaderas-Banco National Trust en derden-rekeningen toevertrouwde middelen verantwoord. Tevens wordt de verplichting aan de plantage houders getoond. Daarnaast is de Costa Ricaanse entiteit Terra Vitalis Costa Rica SA (TVCR) opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de Stichting. Verder is de deelneming van de in 2008 nieuw opgerichte besloten vennootschap Global Marketing Solutions B.V. (GMS) en het resultaat ook opgenomen in de geconsolideerde cijfers.

Deze deelneming is gezien het belang niet geconsolideerd.

De activiteiten van de Stichting vallen met ingang van 1 januari 2007 onder de vergunningsplicht volgens de Wet financiële dienstverlening als aanbieder van financiële diensten. Deze vergunning is op 3 september 2007 verleend.

Stichting Terra Vitalis is op grond van artikel 360 BW 2 onderworpen aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening (BW2 titel 9).

Op grond van artikel 396 BW 2 valt de jaarrekening van de Stichting onder de inrichtingseisen van het middelgrote jaarrekeningregime. Daarnaast zijn de vereisten van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen van toepassing (artikel 67).

De Stichting is een zelfstandige juridische rechtspersoon. De Stichting heeft ten doel het verkopen van het economisch eigendom van bomen, waaronder teakbomen en alles wat daarmee samenhangt in de ruimste zin van het woord, door middel van de uitgifte van participaties. In samenhang daarmee behartigt de Stichting de belangen van de participatiehouders (verder participanten), houdt toezicht op de aanplant, het onderhoud van de teakplantages en de verkoop van de bomen. Om deze doelstellingen te bereiken werkt de Stichting nauw samen met diverse partijen, waaronder:

- Trustee Banco Nacional de Costa Rica S.A.

De Stichting is partij bij twee trustovereenkomsten naar Costaricaans recht. De andere partijen zijn de plantagehouders, Barca SA en Expomaderas SA die voor de aanplant en het onderhoud van de plantages zorgdragen en de trustee Banco Nacional de Costa Rica. De vorm van de Trust is een tripartiete overeenkomst. Er zijn geen afzonderlijke juridische entiteiten opgericht. Een jaarlijks vooraf vastgesteld bedrag van de door de participanten ingebrachte gelden wordt door de Stichting aan de Trustee overgedragen. De Trustee beheert gedurende de totale looptijd van de investering deze middelen. Dit geld is ondermeer nodig voor de aanschaf, aanplant en onderhoud van de plantages en de hierop aangeplante teakbomen. De verworven plantages staan geregistreerd op naam van de Trustee Banco Nacional de Costa Rica.

Terra Vitalis

Daarnaast ontvangt de Trustee, de netto opbrengsten uit de tussen- en eind kappen van de teakbomen. De Trustee geeft vervolgens de netto kapopbrengsten, na afdracht belasting, door aan de Stichting, die de verplichting heeft deze gelden af te dragen aan de participanten. Na afloop van de contractuele termijn en de eindkap gaan de plantages in eigendom over naar de plantagehouders Barca S.A. en Expomaderas S.A.

- Terra Vitalis Costa Rica SA (TVCR)

De Costaricaanse entiteit TVCR behartigt de dagelijkse belangen in Costa Rica van de Stichting ten opzichte van onder andere de plantagehouders, de Trustee en de bank. Een belangrijke taak van TVCR is het dagelijks toezicht op de aanleg en onderhoud door de plantagebedrijven van onze Taekplantages.

- Plantagebedrijven

Met de in Costa Rica gevestigde plantagebedrijven Expomaderas SA en Barca Sa zijn langlopende overeenkomsten gesloten voor het aankopen onderhouden en beheren van Teakplantages. Zij zijn feitelijk de uitvoerende partijen van onze bosbouwactiviteiten.

- Global marketing Solutions B.V.

In oktober 2008 is de verkooporganisatie Global Marketing Solutions B.V. (GMS) (gevestigd te Amsterdam) opgericht. Stichting Terra Vitalis heeft voorlopig een belang van 35 % in deze verkooporganisatie. Totdat GMS haar eigen AFM vergunning heeft valt zij als verbonden bemiddelaar, onder de vergunning van de Stichting. GMS verleent naast alle verkoop- en aftersales gerelateerde diensten ook ondersteuning aan de Stichting op de gebieden HRM, ICT en marketing. De dienstenovereenkomst met PBMG is in augustus 2008 komen te vervallen.

- Overige

Naast de hierboven genoemde partijen wordt nauw samengewerkt met

- Form International voor de periodieke waardebeoordeling van de plantages;
- Coillte Consult voor periodieke audits van de plantages en de aansturing van het verificatieteam;
- Ernst & Young voor de financiële controle en verslaglegging en
- Van Doorne N.V., voor juridische bijstand.

Gelieerde ondernemingen

Op basis van de overeenkomst van oktober 2008 wordt GMS aangemerkt als een gelieerde onderneming.

Op 14 oktober 2008 is Terra Vitalis International B.V. (TVI) failliet verklaard. Stichting Terra Vitalis hield géén aandelen en had géén zeggenschap in TVI en/of daaraan verbonden groepsmaatschappijen waaronder PBMG B.V. Stichting Terra Vitalis heeft zich vanaf 2006 in belangrijke mate gemanifesteerd als een onafhankelijke Stichting. Op grond van de bestaande overeenkomsten werden TVI en haar dochtermaatschappijen tot oktober aangemerkt als verbonden/gelieerde ondernemingen voor jaarverslaggevingdoeleinden.

Grondslagen voor valutaomrekening

De geconsolideerde jaarrekening luidt in Euro's, hetgeen de functionele en presentatievaluta van de groep is. Iedere entiteit binnen de groep bepaalt haar eigen functionele valuta en de posten in de jaarrekening van iedere entiteit worden gewaardeerd op basis van deze functionele valuta.

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de valutakoers per balansdatum.

De verschillen verband houdende met wijzigingen van valutakoersen worden in de winst-en verliesrekening verwerkt. In de exploitatierekening zijn de bedragen omgerekend in Euro's tegen de op het moment van de transacties geldende koers.

Op de balansdatum worden de activa, passiva van de bedrijfsuitoefening in het buitenland omgerekend in de presentatievaluta van de groep (de Euro) tegen de koers per balansdatum. De koersverschillen hieruit voortkomend worden direct in de wettelijke reserve "Reserve omrekeningsverschillen" verwerkt. De baten en lasten zijn omgerekend tegen de koers per balansdatum.

De functionele valuta en de presentatievaluta van de groep en de bedrijfsuitoefening in het buitenland zijn niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Grondslagen voor waardering

Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs verminderd met jaarlijkse lineaire afschrijvingen op basis van geschatte economische levensduur eventueel rekeninghoudend met een restwaarde.

De afschrijvingstermijn voor automatisering en vervoersmiddelen is 5 jaar.

Gronden / plantages

De gronden / plantages worden gewaardeerd op historische aanschafwaarde of lagere marktwaarde. Er vindt geen afschrijving plaats.

Financiële vaste activa

In het kader van de verleende toezegging aan participanten om in de periode van 5 jaar vanaf de aanplantdatum de eventuele schade te vergoeden ten gevolge van het volledig tenietgaan van de aangeplante bomen door brand, blikseminslag, vliegtuiginslag, explosies, aardbevingen, vulkaanuitbarstingen, overstromingen, droogte, vorst, orkanen en vraat van de leafcutter ant te dekken worden met ingang van 2006 jaarlijks reserve hectares aangekocht. De reserve hectares of de waarde daarvan dekken niet het risico van de garantie indien alle aangeplante hectares van de laatste 5 jaar teniet zouden gaan. Het wordt onwaarschijnlijk geacht dat bij het zich voordoen van voormelde rampen de plantages volledig teniet gaan, terwijl eveneens onwaarschijnlijk wordt geacht dat alle aanplanten teniet gaan, aangezien zij verspreid door het land liggen. Het aantal reserve hectares is tot op heden steeds voldoende gebleken. Vanaf 2006 zijn (slechts) 7,25 ha aan vervangende hectare uitgegeven.

Terra Vitalis

De reserve hectares zijn gewaardeerd tegen verwervingsprijs, voor zover nodig rekening houdend met een voorziening voor lagere marktwaarde. Op de reserve hectares wordt niet afgeschreven.

Deelnemingen waarin de stichting invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden tegen de vermogensmutatie methode gewaardeerd. Overeenkomstig deze methode, worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van de stichting in de netto vermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening. In de exploitatierekening wordt het aandeel van de stichting in het resultaat van de deelnemingen opgenomen.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid.

Onder de vorderingen zijn overlopende activa begrepen. De hieronder verantwoorde Bonus hectares betreffen nog door plantages te leveren hectares die recht geven op de toekomstige kapopbrengsten van de geplante teakbomen onder inhouding van kosten. De participaties zijn gewaardeerd tegen verwervingsprijs, voor zover nodig rekening houdend met een voorziening voor lagere marktwaarde.

Door plantages geleverde hectares in het kader van Bonus hectares zijn gewaardeerd tegen verwervingsprijs, voor zover nodig rekening houdend met een voorziening voor lagere marktwaarde. Op de hectares wordt niet afgeschreven.

Effecten

De effecten bestaan uit Staatsobligaties. Effecten worden behandeld als een handelsportefeuille, omdat deze zijn verworven of aangegaan met het doel deze activa op (korte) termijn te verkopen. Deze categorie wordt na de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde zonder aftrek van eventuele transactiekosten bij vervreemding. Baten of lasten die voortvloeien uit veranderingen in de reële waarde worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

De reële waarde van de financiële instrumenten is bepaald met behulp van beschikbare marktinformatie.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Pensioenen

De pensioenregelingen kwalificeren als toegezegde bijdrage regeling welke zijn ondergebracht bij een pensioenverzekeraar. De toegekende pensioenaanspraken worden door middel van jaarlijkse premiebetalingen aan de verzekeraar gefinancierd.

Derivaten en valutabeleid

De Stichting houdt geen financiële instrumenten voor handelsdoeleinden, met uitzondering van effecten, en geeft deze ook niet uit. De Stichting heeft het beleid om na ontvangst van gelden van

Terra Vitalis

participanten de hieraan gerelateerde dollar verplichtingen afzonderlijk te reserveren op een dollarrekening. Hiermee dekt de Stichting zich in tegen het valutarisico van de dollar.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Onder netto-ontvangsten wordt verstaan de ontvangen gelden uit verkopen van het economisch recht op toekomstige kapopbrengsten van teakbomen. De mutatie reserveringen heeft betrekking op de wijziging van de gereserveerde opbrengsten voor nog te verrichten tegenprestaties inzake de aanschaf van hectares, onderhoud, beheer- en administratievergoedingen en overige reserveringen. Deze gereserveerde opbrengsten worden afhankelijk van de verrichte tegenprestatie gedurende de looptijd van de participaties ten gunste van het resultaat gebracht. Onder de overige schulden zijn hiervoor reserveringen verantwoord. De netto-omzet wordt in de exploitatierekening verwerkt naar rato van de verrichte tegenprestaties.

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering. Kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven. Financiële baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De belastingen worden berekend op basis van het verantwoorde resultaat, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet aftrekbare kosten.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen eindejaars koers. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Grondslagen voor presentatie vereisten van Besluit Gedragstoezicht Financiële Ondernemingen

Conform artikel 67 van Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen is in de toelichting een aanvullende onderverdeling van kosten opgenomen. Daarbij is de volgende onderverdeling gemaakt:

- Totale verkoop kosten: verschuldigde vergoedingen aan PBMG / GMS;
- Productie kosten: betaalde en/of gereserveerde middelen voor aanschaf en onderhoud van de plantages;
- Beheerkosten: de overhead en directe kosten die gerelateerd zijn aan het voeren van management en houden van toezicht;
- Administratieve kosten: de overhead en directe kosten die gerelateerd zijn aan administratieve en aanverwante taken.

TerraVitalis

Kosten die niet direct toe te rekenen zijn aan één rubriek zijn toegerekend volgens verdeelsleutels.

Het totaal van de door consumenten ingelegde gelden is toegelicht in de toelichtingen op de exploitatierekening.

De Stichting kent maar één type beleggingsobject, zodat verdere uitsplitsing per type beleggingsobject achterwege kan blijven.

Terra Vitalis

3.4.2 Toelichting op de geconsolideerde balans

Materiele vaste activa

	Gronden/ plantage	Automa- tisering	Vervoer- middelen	Totaal 2008	Totaal 2007
	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2008	–	150.500	63.773	214.273	178.035
Investeringsen	1.111.230	18.276	83.225	1.212.731	84.216
Desinvesteringen	–	–	(59.803)	(59.803)	–
Afschrijvingen	–	(46.569)	(11.226)	(57.795)	(47.978)
Boekwaarde 31 december 2008	<u>1.111.230</u>	<u>122.207</u>	<u>75.969</u>	<u>1.309.406</u>	<u>214.273</u>
Stand per 31 december 2008:					
Aanschaffingswaarde	1.111.230	273.835	83.225	1.468.290	345.320
Cumulatieve afschrijvingen	–	(151.628)	(7.256)	(158.884)	(131.047)
Boekwaarde 31 december 2008	<u>1.111.230</u>	<u>122.207</u>	<u>75.969</u>	<u>1.309.406</u>	<u>214.273</u>

In 2008 heeft Stichting Terra Vitalis samen met het plantagebedrijf Expomaderas S.A. de farm Caracol verworven voor € 2.222.460. Aan beide bedrijven komt 50% van de onverdeelde farm toe.

Financiële vaste activa

	2008	2007
	€	€
Verworven kaprechten ten behoeve van reserve hectares	676.787	489.052
Verworven kaprechten ten behoeve van bonus hectares	641.711	–
Deelneming GMS BV	13.995	–
Leningen Terra Vitalis International Groep (TVI-groep)	–	210.000
	<u>1.332.493</u>	<u>699.052</u>

Terra Vitalis

	Hectares	Deelneming GMS BV	Leningen TVI-groep	Totaal 2008	Totaal 2007
	€	€	€	€	€
Boekwaarde 1 januari 2008	489.052	–	210.000	699.052	40.356
Investeringsen	187.736	6.300	–	194.036	1.448.696
Resultaat deelneming	–	7.695	–	7.695	–
Aflossingen	–	–	(210.000)	(210.000)	(417.775)
Mutatie hectares	641.711	–	–	641.711	–
Voorziening verstrekte leningen	–	–	–	–	(372.225)
Boekwaarde 31 december 2008	<u>1.318.499</u>	<u>13.995</u>	<u>–</u>	<u>1.332.494</u>	<u>699.052</u>

Per ultimo 2008 zijn 75,25 reserve hectares (2007: 49,5 reservehectares) in bezit van de Stichting. Deze reserve hectares zijn aangekocht in het kader van de aan participanten verstrekte garantstelling voor calamiteiten in de periode vanaf 5 jaar vanaf aanplantdatum. Gedurende 2008 is in totaal 7,25 reserve hectare ingezet bij Barca omdat door riviererosie hectares waren weggespoeld.

In 2008 heeft Stichting Terra Vitalis € 70.000 aan GMS gestort voor de oprichting en financiering. Voor een bedrag van € 6.300 (35% van € 18.000) heeft de Stichting in 2008 hier aandelen voor gekregen.

Voor de rekening-courantvordering en de leningen aan TVI groep, zijn in 2007 zekerheden ontvangen in de vorm van de verschuldigde bonushectares/plots en een compte-joint aansprakelijkheidsstelling van TVI en haar dochterondernemingen. In 2008 is een van de leningen volledig (€ 210.000) afgelost.

Door het faillissement van de TVI-groep is de leveringsverplichting van bonus hectares komen te vervallen. In totaal waren nog 13 bonus hectares te leveren aan de TVI-groep. Deze zijn per 31 december 2008 opgenomen op de balans tegen de verwachte opbrengstwaarde.

Terra Vitalis

Vorderingen op gelieerde ondernemingen

	2008	2007
	€	€
Rekening courant vorderingen TVI-groep	–	1.219.214
Rekening courant schulden TVI-groep	–	(459.533)
		759.681
Voorziening incurante vorderingen TVI-groep	–	(350.012)
Rekening courant TVI-groep	–	409.669
Lening Expomaderas S.A. inzake Trust Banco Nacional	–	67.187
Rekening courant GMS B.V.	63.700	–
Nog te ontvangen bonus hectares van Expomaderas S.A. en Barca S.A.	–	11.841
	63.700	488.697

Rekening courant TVI-groep

TVI en PBMG zijn in 2008 failliet verklaard. Op dat moment resteerde een schuld van de TVI-groep aan de Stichting. Daar tegenover stonden verschillende zekerheden ontvangen in de vorm van de verschuldigde bonushectares en een compte-joint aansprakelijkheidsstelling van TVI en haar dochterondernemingen. In het kader van de compte-joint aansprakelijkheidsstelling van TVI en haar dochterondernemingen zijn de rekening courant verhoudingen met elkaar gesaldeerd.

Over de rekening courant met TVI-groep is tot het moment van faillissement 4% rente, over het gemiddeld uitstaand bedrag van 2008, in rekening gebracht. Deze rentebetalingen zijn tot medio 2008 steeds voldaan.

Per 31 december 2007 is een voorziening op de verstrekte rekening courant vorderingen getroffen ten bedrage van €350.012. Bij bepaling van de voorziening is rekening gehouden met gedurende 2008 ontvangen bedragen op de rekening courant vorderingen en de als zekerheid verstrekte (bonus)hectares/plots. Voorzichtigheidshalve is er geen waarde toegekend aan de vordering op de failliete boedel van de TVI-groep.

Effecten

De effecten onder beheer van de Trustee voor een bedrag van € 3.226.670 (2007: € 2.137.681) zijn niet ter vrije beschikking van de Stichting.

Van de Effecten en Liquide middelen aangehouden door de Stichting is € 2.285.473 (2007: € 2.981.010) bestemd voor overdracht aan de Trusts.

Terra Vitalis

Liquide middelen

	2008	2007
	€	€
Kas	529	256
Bank	3.046.615	6.409.045
Stand 31 december	<u>3.047.144</u>	<u>6.409.301</u>

Per 31 december 2008 stond een bedrag van € 2.710.293 op derden-rekeningen. Er bestaan, buiten de aanwending ten behoeve van de doelstelling, geen beperkingen inzake de beschikbaarheid van geldmiddelen. Ze staan ter vrije beschikking aan de Stichting.

Eigen vermogen

Voorstel tot bestemming van het exploitatieresultaat

Voorgesteld wordt om van het exploitatieresultaat over 2008 ad € 16.565 een bedrag van € 4.580 in mindering te brengen op de overige reserves en een bedrag van € 21.145 toe te voegen aan de bestemmingsreserve onderhoud plantages. Dit voorstel is reeds als zodanig in de balans per 31 december 2008 verwerkt.

Bestemmingsreserve onderhoud plantages

Het verloop van de bestemmingsreserve onderhoud plantages gedurende 2008 is als volgt weer te geven:

	2008	2007
	€	€
Stand 1 januari	91.542	60.196
Uit resultaatbestemming	21.145	31.346
Stand 31 december	<u>112.687</u>	<u>91.542</u>

De bestemmingsreserve betreft in de Trusts aangehouden reservevermogen om tegenvallers in het onderhoud op te kunnen vangen.

TerraVitalis

Overige reserves

Het verloop van de overige reserves gedurende 2008 is als volgt weer te geven:

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Stand 1 januari	34.663	39.557
Exploitatieresultaat boekjaar	16.565	26.452
Resultaatbestemming naar bestemmingsreserve onderhoud	(21.145)	(31.346)
Stand 31 december	<u>30.083</u>	<u>34.663</u>

Schulden gelieerde ondernemingen

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Rekening courant schulden TVI-groep	–	459.533
Saldering met rekening courant vorderingen TVI-groep in het kader van compe-joint aansprakelijkheidsstelling	–	(459.533)
	<u>–</u>	<u>–</u>

De rekening-courantschuld met de TVI-groep per 31 december 2007 betreft voor € 280.000 de lopende verhouding inzake verkoopprovisie afdrachten aan PBMG.

Overlopende passiva

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Af te storten onderhoudsgelden en kosten plantages	1.436.898	2.981.010
Reservering beheervergoeding	2.265.371	2.207.120
Reservering calamiteitenvergoeding	755.263	995.418
Reservering onderhoudsgelden Trusts	3.526.969	3.430.301
Reservering administratiekosten	–	50.000
Overige overlopende passiva	871.940	324.699
	<u>8.856.441</u>	<u>9.988.548</u>

Terra Vitalis

Af te storten onderhoudsgelden en kosten plantages

De onder de af te storten onderhoudsgelden en kosten plantages begrepen bedragen representeren de nog niet voldane reservering in de Trust voor toekomstig onderhoud en de schuld aan de plantagehouders voor aankoop en aanleg van plots met Teakbomen. De voorlopige participaties worden verstrekt bij ontvangst van de inleg door de participatiehouders.

De definitieve participaties worden pas verstrekt nadat de hectares zijn beplant en geaccepteerd en toegekend aan de participatiehouders. De schuld betreffende af te storten onderhoudsgelden en kosten plantages is in 2008 afgenomen doordat er minder verkocht is dan in voorgaande jaren.

Reservering beheervergoeding

De reservering beheervergoeding heeft betrekking op ontvangen gelden van participanten welke gereserveerd wordt voor beheer van de Stichting gedurende de beleggingsperiode van de door de stichting uitgegeven participaties.

In 2008 is een nadere schatting gemaakt waardoor per saldo een bedrag van € 58.251 ten laste van de exploitatierekening is gebracht (2007: € 327.021 vrijgevallen). De post valt normaliter vrij ten gunste van het resultaat naar rato van de looptijd van de participaties en heeft derhalve een langlopend karakter.

Reservering calamiteitenvergoeding

De reservering heeft betrekking op de ontvangen gelden van participanten in het kader van de toezegging van de Stichting tot vergoeding van eventuele schade welke - in de periode van 5 jaar vanaf de aanplantdatum ten gevolge van brand, blikseminslag, vliegtuiginslag, explosies, aardbevingen, vulkaanuitbarstingen, overstromingen, droogte, vorst, orkanen en vraat van de leafcutter ant kan plaatsvinden voor zover die schade dusdanig groot is dat geen enkele opbrengst meer valt te verwachten.

Jaarlijks worden per 100 verkochte hectares de kostprijswaarde van 8 reservehectares/plots toegevoegd aan de reservering. Deze reserve hectares worden tegen een lagere inkoopprijs door de plantages geleverd. De reservering valt in 5 jaar na aanplantdatum vrij ten gunste van het resultaat en heeft derhalve een langlopend karakter. De reservering is niet gebaseerd op een schaderisico berekening en betreft géén reservering/voorziening ter afdekking van het schaderisico. Eventuele schadegevallen worden gecompenseerd vanuit het bestand aan reservehectares en in het jaar van schade rechtstreeks ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Reservering onderhoudsgelden Trusts

Deze reservering heeft betrekking op de verplichting aan de plantagehouders inzake toekomstig onderhoud en beheer zoals zij deze voor hun rekening en risico moeten uitvoeren. Deze schuld wordt gedekt door de aan de Trustee toevertrouwde middelen die begrepen zijn onder de posten Effecten en Liquide middelen. De post valt vrij ten gunste van het resultaat naar rato van de looptijd van de certificaten waartegenover de daadwerkelijke onderhoudsbetalingen staan. Deze reservering heeft een langlopend karakter.

TerraVitalis

Reservering administratiekosten

Dit betreft een reservering voor de administratiekosten terzake van achterstanden in nog te verstrekken participatiebewijzen.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en vorderingen

De Stichting heeft de verplichting om gedurende de looptijd (totaal 20 jaar) van de gesloten overeenkomsten met participanten zorg te dragen voor beheer en onderhoud van de plantage en afdracht van tussenkap- en eindkapopbrengsten aan de participanten.

De Stichting heeft enkele verzoeken ontvangen uit hoofde van vermeende verstrekte beleggings- en rendementsgaranties, terugkoopgaranties en andere zakelijke rechten. Voorzover bekend heeft de Stichting nooit dergelijke garanties afgegeven, dan wel toegestaan aan wederverkopers om dit soort garanties te verstrekken.

De Stichting had aan de TVI-groep een toezegging gedaan tot levering van 6 bonushectares per 100 verkochte hectares tegen de aanschafkosten voor de Stichting. In dit kader had de Stichting de verplichting per ultimo 2007 tot levering van totaal 77 bonushectares indien de TVI-groep gebruik maakt van haar call-optie. Door het faillissement van de TVI-groep is deze verplichting vervallen. In de jaarrekening 2007 is hier reeds rekening mee gehouden.

In 2006 heeft er met de plantagehouders Expomaderas en Barca een heronderhandeling plaatsgevonden over de condities van beplanting en onderhoud. Als onderdeel van deze afspraken is overeengekomen dat een deel van de aangekochte gronden/hectares na afloop van de contractuele termijn van 20 jaar in een verhouding van 50/50 toekomen aan de plantagehouders en de Stichting. Dit recht is in afwachting van formalisering nog niet gewaardeerd. Per ultimo 2008 gaat dit om circa 1.000 hectares (op basis van 50%)(2007: 800 hectares) die economisch toekomen aan de Stichting waarvan de kostprijs van het land circa \$ 5.000 per hectare bedraagt.

Terra Vitalis

3.4.3 Toelichting op de geconsolideerde exploitatierekening

Netto-ontvangsten

De netto-ontvangsten betreft de inleg van participanten welke bestaan uit consumenten.

Mutatie reserveringen

De post mutatie reserveringen heeft betrekking op de wijziging in de reserveringen voor af te storten onderhoudsgelden en kosten plantages, beheervergoeding, administratievergoeding, calamiteitenvergoeding en onderhoudsgelden Trusts.

Onderverdeling kosten conform art. 67 Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen (inclusief financiële baten en lasten):

	2008	2007
	€	€
Verkoopkosten	2.190.956	5.920.530
Productiekosten	3.568.892	7.736.130
Beheerkosten	1.214.448	1.666.670
Administratiekosten	253.866	321.590
	7.228.162	15.644.920
Voorziening vordering	–	722.237
	7.228.162	16.367.157
Financiële baten en lasten	228.535	314.663
Som der kosten	7.456.697	16.681.820

De verkoopkosten hangen samen met de verkoop van 165 hectares (2007: 393 hectares). De totale productiekosten hebben betrekking op de over 2008 feitelijk omdat de verkoop en levering van hectares niet altijd in hetzelfde verslagjaar plaatsvinden geleverde en als omzet verantwoorde hectares, te weten 309 hectares (2007: 730 hectares). Per hectare zal de relatieve kostenverdeling per hectare dan ook een ander beeld geven.

Kosten plantages en onderhoudsgelden

Deze kosten hebben betrekking op door de plantagebedrijven uitgevoerde werkzaamheden zoals aanschaf aan plantages verstrekte vergoedingen voor de eigendom van de gronden, de aanplant van de percelen en het onderhoud van de plantages.

Terra Vitalis

Kosten uitbesteed werk

Op 19 oktober 2006 is met PBMG een dienstenovereenkomst afgesloten. De diensten bestonden uit verkoop, after-sales en service aan participanten, marketing, ICT- en HRM-diensten, alsmede advisering en begeleiding bij verkoop en advisering omtrent internationale expansie en het zoeken naar nieuwe investeringsmogelijkheden.

De vergoeding voor deze diensten was gebaseerd op een variabel percentage van de omzet afhankelijk van het aantal verkochte hectares. De vergoeding varieerde van 40% tot maximaal 55%. Op 28 augustus 2008 is het faillissement uitgesproken over PBMG, waarmee de dienstenovereenkomst met deze onderneming verviel.

Vanaf oktober 2008 is de nieuwe verkooporganisatie GMS actief.

Met deze organisatie is een dienstenovereenkomst afgesloten welke dezelfde werkzaamheden omvat als voornoemde overeenkomst met PBMG. Bij deze overeenkomst is de vergoeding echter gebaseerd op een vast percentage over de ingelegde middelen. Dit percentage bedraagt 35%.

De specificatie van deze post is als volgt:

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Vergoeding dienstenovereenkomst PBMG B.V.	1.811.278	5.585.255
Vergoeding dienstenovereenkomst GMS B.V.	353.767	—
	<u>2.165.045</u>	<u>5.585.255</u>

Sociale lasten

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Sociale premies	32.125	39.674
Pensioenlasten	17.612	34.863
	<u>49.737</u>	<u>74.537</u>

Personeelsbestand

Gedurende het jaar 2008 waren gemiddeld 9,1 FTE in dienst (2007: 9,0 FTE). Hiervan was gedurende het jaar 2008 gemiddeld 3,9 FTE werkzaam in het buitenland (2007: 2,5 FTE). Aangezien de bezoldiging van het Bestuur in 2007 herleidbaar is tot één enkele functionaris behoeft op grond van artikel 383 lid 1, BW2 géén gegevens omtrent de bezoldiging te worden vermeld. In 2008 bedroeg de bezoldiging van de bestuurders gezamenlijk € 317.875.

Terra Vitalis

De bezoldiging van de Raad van Toezicht bedroeg voor 2008 € 133.606 (2007: € 132.852).

Financiële baten en lasten

	2008	2007
	€	€
<i>Financiële lasten</i>		
Bankkosten	7.367	7.004
Rentelasten kredietinstellingen	13.296	794
Koersverschillen	–	1.880
	<u>20.663</u>	<u>9.678</u>
<i>Financiële baten</i>		
Rente bankgelden trusts	95.091	44.584
Rente baten kredietinstellingen	81.166	196.678
Rente bate TVI-groep	25.087	83.079
Koersverschillen	47.854	–
	<u>249.198</u>	<u>324.341</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>228.535</u>	<u>314.663</u>

TerraVitalis

3.5 Enkelvoudige balans per 31 december 2008

(na voorgestelde bestemming van het exploitatieresultaat)

A c t i v a

	2008		2007	
	€	€	€	€
Vaste activa				
Materiële vaste activa				
Andere vaste bedrijfsmiddelen	103.855		165.060	
Gronden / plantage	1.111.230		—	
		1.215.085		165.060
Financiële vaste activa				
Leningen u/g aan gelieerde ondernemingen	—		210.000	
Deelnemingen	14.008		14	
Overige hectares / kaprechten	1.318.499		489.052	
		1.332.507		699.066
Vlottende activa				
Vorderingen en overlopende activa				
Belastingen en premies sociale verzekeringen	152.702		274.819	
Vorderingen op gelieerde ondernemingen	2.842.093		496.731	
Overlopende activa	198.888		641.384	
		3.193.683		1.412.934
Effecten		3.226.670		2.137.681
Liquide middelen		262.485		6.388.857
Totaal activa		<u>9.230.430</u>		<u>10.803.598</u>

TerraVitalis

	2008		2007	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Kapitaal	–		–	
Bestemmingsreserve onderhoud plantages	112.687		91.542	
Overige reserves	30.083		34.663	
		142.770		126.205
Kortlopende schulden en overlopende passiva				
Crediteuren	270.975		390.335	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	15.319		10.830	
Schulden aan gelieerde ondernemingen	–		–	
Overige kortlopende schulden	–		333.065	
Overlopende passiva	8.801.366		9.943.163	
		9.087.660		10.677.393
Totaal passiva		<u>9.230.430</u>		<u>10.803.598</u>

TerraVitalis

3.6 Enkelvoudige exploitatierekening over 2008

	2008		2007	
	€	€	€	€
Enkelvoudig exploitatieresultaat na belastingen		8.870		26.452
Resultaat deelnemingen na belastingen		7.695		—
Exploitatieresultaat na belastingen		<u>16.565</u>		<u>26.452</u>

3.7 Toelichting enkelvoudige balans en enkelvoudige exploitatierekening

Algemeen

De enkelvoudige balans en exploitatierekening hebben betrekking op Stichting Terra Vitalis. In de enkelvoudige balans en exploitatierekening zijn de aan de trusts Terra Vitalis-Barca-Banco National Trust en Terra Vitalis-Expomaderas-Banco National Trust toevertrouwde middelen verantwoord.

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling voor de enkelvoudige balans en enkelvoudige exploitatierekening zijn gelijk aan de grondslagen die worden vermeld in de toelichting op de geconsolideerde balans en geconsolideerde exploitatierekening.

Indien de posten in de enkelvoudige balans en exploitatierekening gelijk zijn aan de geconsolideerde balans en exploitatierekening wordt voor de toelichting op deze posten verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en de toelichting op de geconsolideerde exploitatierekening.

De enkelvoudige exploitatierekening is opgesteld onder toepassing van artikel 402 BW2.

Lijst met kapitaalbelangen

Stichting Terra Vitalis heeft in 2007 een nieuwe Costa Ricaanse entiteit TVCR (San Jose) opgericht. Stichting Terra Vitalis heeft alle aandelen (100% deelneming).

Stichting Terra Vitalis heeft in 2008 een 35% belang genomen in GMS, gevestigd te Amsterdam.

Materiele vaste activa

	Gronden/ plantage	Automa- tisering	Vervoer- middelen	Totaal 2008	Totaal 2007
	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2008	–	146.280	18.780	165.060	178.035
Investerings	1.111.230	1.088	–	1.112.318	34.323
Desinvesteringen	–	–	(14.810)	(14.810)	–
Afschrijvingen	–	(43.513)	(3.970)	(47.483)	(47.298)
Boekwaarde 31 december 2008	<u>1.111.230</u>	<u>103.855</u>	<u>–</u>	<u>1.215.085</u>	<u>165.060</u>
Stand per 31 december 2008:					
Aanschaffingswaarde	1.111.230	251.037	44.389	1.406.656	261.104
Cumulatieve afschrijvingen	–	(147.182)	(44.389)	(191.571)	(96.044)
Boekwaarde 31 december 2008	<u>1.111.230</u>	<u>103.855</u>	<u>–</u>	<u>1.215.085</u>	<u>165.060</u>

In 2008 heeft Stichting Terra Vitalis samen met het plantagebedrijf Expomaderas S.A. de farm Caracol gekocht voor € 2.222.460. Op deze farm zal in de komende jaren de aanplant plaatsvinden van hectares.

TerraVitalis

Financiële vaste activa

Verloop deelnemingen:

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Stand per 1 januari	—	—
Oprichting TVCR SA	13	14
Oprichting GMS BV	6.300	—
Resultaat deelnemingen	7.695	—
Stand 31 december	<u>14.008</u>	<u>14</u>

Personeelsbestand

Gedurende het jaar 2008 waren gemiddeld 5,2 FTE's in dienst (2007: 6,5).

TerraVitalis

4 Overige gegevens

4.1 Gebeurtenissen na balansdatum

In de loop van 2009 is Stichting Terra Vitalis geconfronteerd met een andere visie van de AFM op de uitleg van de activiteiten van Stichting Terra Vitalis en GMS met betrekking tot het verkoopproces. Dit heeft onduidelijkheid opgeleverd voor zowel Stichting Terra Vitalis alsmede GMS. Als gevolg hiervan hebben Stichting Terra Vitalis en GMS besloten het verkoopproces aan te passen in afstemming met de AFM. Het proces van afstemming heeft een negatieve invloed gehad op de verkoopactiviteiten door GMS en daarmee op het resultaat van de beide entiteiten. De belangen van de participanten worden hierdoor niet wezenlijk beïnvloed.

4.2 Accountantsverklaring

Aan: Het Bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting Terra Vitalis

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2008 van Stichting Terra Vitalis te Oosterhout bestaande uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2008 en de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2008 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de Stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW alsmede met artikel 67 van het Besluit Gedragstoezicht Financiële Ondernemingen. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de Stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de Stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

TerraVitalis

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Terra Vitalis per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW alsmede met artikel 67 van het Besluit Gedragstoezicht Financiële Ondernemingen.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Den Haag, 14 september 2009

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. E.J. Pieters RA